

Бібліотека Gazda Group

Серія: Умови підприємництва в Чеській Республіці

Заснування та реєстрація суб'єктів господарювання в Чеській Республіці

Правова база та умови заснування

Умови заснування підприємств і реалізації підприємницької діяльності в Чеській Республіці досить ліберальні. Відповідно до законодавства Чеської Республіки, під підприємницькою діяльністю розуміється систематична діяльність, що проводиться підприємцем самостійно від свого власного імені і на свою відповідальність із метою досягнення прибутку. Підприємцем у такому випадку вважається самостійний із чітко визначеною власністю окремих юридичний суб'єкт, що займається підприємницькою діяльністю від свого імені на свою відповідальність і з метою досягнення прибутку.

До числа основних правових розпоряджень для заснування і фактичного виникнення товариства (фірми) із господарською орієнтацією належать:

- Закон № 455/1991 Сб. про підприємницьку діяльність,
- Торговий кодекс № 531/1991 Сб.,
- Закон № 123/1992 Сб. про перебування іноземців на території Чеської Республіки.

У вищевказані Закони багаторазово вносилися зміни і доповнення, відповідно до вимог Європейського Союзу та в залежності від набутого, в ході їхньої дії, досвіду.

Відповідно до Закону про підприємницьку діяльність і Торгового кодексу можуть діяти в зазначеному вище розумінні іноземні громадяни так само, як і громадяни ЧР. Іноземною особою вважаються юридичні особи з місцезнаходженням (або фізичні особи з місцем проживання) поза Чеською Республікою, після виконання ними передбачених законом умов.

Щоб розпочати підприємницьку діяльність в Чеській Республіці, підприємець повинен відповідно до перерахованих законів зробити таке: відповідно до Закону про підприємницьку діяльність подати у відповідне Управління у справах підприємництва (у випадку юридичної особи за місцем перебування фірми, або ж її філії, у випадку фізичної особи - за місцем проживання) заяву про видачу Дозволу на підприємницьку діяльність на той чи інший вид діяльності. У тому випадку, якщо не потрібна спеціальна концесія (дозвіл), для заснування фірми достатньо в обов'язковому порядку подати відповідному за місцем перебування Управлінню у справах підприємництва заяву про свій намір займатися підприємницькою діяльністю у визначеній сфері. Щоб одержати ліцензію, заявник повинний підтвердити необхідну кваліфікацію за фахом, пред'явити довідку про непритягнення до кримінальної відповідальності, підтвердити повну дієздатність і бути старше 18 років. Іноземні особи повинні володіти чеською мовою, а також пред'явити дозвіл на постійне проживання на території Чеської Республіки і документ, що засвідчує, що фірма, для діяльності якої їм потрібно свідоцтво про підприємницьку діяльність, була дійсно заснована. Якщо іноземна фірма має намір діяти за допомогою представника, то останній повинний підтвердити перераховані факти, після одержання свідоцтва про підприємницьку діяльність подати заяву про запис у торговий реєстр. Даний запис

обов'язковий для іноземних і чеських суб'єктів у випадках, передбачених законом, і тоді, коли необхідно, щоб відповідна особа мала належну правосуб'єктність.

Правові форми підприємництва та необхідні документи для реєстрації

Торговий кодекс припускає такі правові форми підприємництва:

- відкрите торгове товариство,
- командитне товариство,
- товариство з обмеженою відповідальністю,
- акціонерне товариство,
- кооператив.

Іноземна особа відповідно до Торгового кодексу може: а) взяти участь у заснуванні чеської юридичної особи, б) взяти участь в якості компаньйона або члена вже заснованої чеської юридичної особи, в) заснувати чеську юридичну особу або стати єдиним учасником чеської юридичної особи, якщо це дозволяється законом.

Тільки після запису в торговий реєстр можна законно діяти і користуватися всіма правами й обов'язками, включаючи відповідні права і захист. Якщо іноземна юридична особа була заснована відповідно до вітчизняного правопорядку, вона має право діяти також відповідно до чеського правопорядку. Торговий кодекс гарантує іноземному суб'єкту також захист від експропріації або обмеження його законних прав, або надання відповідної компенсації у вільно конвертованій валюті.

Що стосується підприємців - фізичних осіб, то засвідчується рішення відповідного органу у відношенні їхніх повноважень займатися підприємницькою діяльністю. Отже, підприємці - фізичні особи повинні надати:

- Підприємці - іноземні фізичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю на підставі Закону про підприємницьку діяльність, повинні надати Дозвіл на підприємницьку діяльність і концесію (якщо мова йде про ту діяльність, на яку видається концесія) із додатком (у випадку, якщо додаток є невід'ємною складовою частиною концесії).

- Підприємці - іноземні фізичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю на підставі Закону про підприємницьку діяльність, крім Дозволу на підприємницьку діяльність (у який повинні бути зазначені адреса і місцезнаходження фірми, що займається підприємництвом на території Чеської Республіки) і концесії з додатком (якщо мова йде про ту діяльність, на яку видається концесія), повинні пред'явити виписку з торгового реєстру, оскільки право займатися підприємницькою діяльністю на території Чеської Республіки ці особи одержують лише в день запису в торговому реєстрі (§ 21 Торгового кодексу і § 10 Закону про підприємницьку діяльність).

- Підприємці - фізичні особи, що займаються сільськогосподарським виробництвом надають документ про реєстрацію у відповідному сільському управлінні і документ про одержання ними ідентифікаційного номеру (запис у книзі реєстрації селян - одноосібників).

- Підприємці - фізичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю на підставі інших розпорядженні, ніж положення Закону про підприємницьку діяльність, надають документ, що дає їм право займатися даною діяльністю. Мова йде, зокрема, про:

- приватних лікарів, що надають дозвіл займатися приватною лікарською практикою, виданий відповідною районною адміністрацією, і документ, що підтверджує їхній ідентифікаційний номер (мова йде про рішення, що стосується реєстрації недержавного медичного закладу);
- приватних адвокатів, що пред'являють посвідчення Чеської палати адвокатів і документ про одержання ними ідентифікаційного номеру;
- ділерах (наприклад, страхових товариств, будівельних ощадбанків і т.п.), що на підставі заяви відповідного страхового товариства надають документи про одержання ними ідентифікаційного номеру (у тому випадку, якщо цією діяльністю підприємці - фізичні особи займаються на основі Дозволу на посередницьку підприємницьку діяльність, вони надають лише Дозвіл на підприємницьку діяльність).

Під час реєстрації підприємницької діяльності у фізичних осіб перевіряється посвідчення особи. Отже, фізична особа або особа, що веде переговори від імені юридичної особи, пред'являє:

- громадяни Чеської Республіки пред'являють загальногромадянський паспорт разом з їхнім документом, що засвідчує особу, наприклад, із дійсним закордонним паспортом, правами водія, із свідоцтвом про народження, із посвідченням товариства по страхуванню здоров'я;
- іноземні громадяни пред'являють закордонний паспорт, виданий відповідною державою;
- іноземні громадяни, що мають право постійного або довгострокового перебування в ЧР, надають закордонний паспорт разом з посвідченням особи, що підтверджує дозвіл на перебування іноземця в ЧР.

Умови припинення існування підприємства

Фірма зможе припинити своє існування після винятку з торгового реєстру відповідних по території органів реєстрації. Передумовою для даного винятку є скасування підприємства. Припинення існування підприємства здійснюється у два етапи:

1. Відповідно до Торгового кодексу підприємство припиняє своє існування шляхом ліквідації або без ліквідації.

2. Відповідно до Закону про конкурс і мирові угоди, що регламентує умови і проведення самої конкурсної процедури, причому зосереджується головним чином на рішеннях майнових питань.

Відповідно до Торгового кодексу фірму можна скасувати тільки: а) після витікання терміну, на який вона була заснована, б) після досягнення мети, з якою вона була заснована,

в) у день ухвалення рішення компаньйонів або органів товариства (фірми), або ж у день, коли дане рішення набуло законної сили,

г) у день, зазначений у рішенні суду, або в день, коли це рішення набуло законної сили,

д) після ухвалення рішення учасників або відповідних органів товариства (фірми) про злиття, об'єднання або поділ, або після перетворення в іншу юридичну форму.

Зазначені переговори можуть відбуватися у позасудовому порядку.

Відповідно до закону про конкурс і мирові угоди можна на неспроможного боржника оголосити конкурс тільки за рішенням суду. Кредитори повинні пред'явити в суд усі документи, що засвідчують, що боржник (банкрут) збанкрутував.

Відповідно до Торгового кодексу, боржник зобов'язаний подати на себе позов у суд, якщо він установить, що збанкрутував унаслідок надмірної заборгованості або неплатоспроможності. Хто цього не зробить, може бути оштрафований, йому може бути заборонено діяльність або призначене покарання у виді позбавлення волі.

Законодавча база, що регулює підприємництво в Чеській Республіці:

1. Закон 513/1991 Сб., Торговий кодекс у редакції законів 264/1992 Сб., 591/1992 Сб., 600/1992 Сб., 286/1993 Сб., 156/1994 Сб., 84/1995 Сб., 94/1996 Сб. і 142/1996 Сб.,
2. Закон 40/1964 Сб., Цивільний кодекс у редакції закону 58/1969 Сб., 131/1982 Сб., 94/1988 Сб., 188/1988 Сб., 87/1990 Сб., 105/1990 Сб., 116/1990 Сб., 87/1991 Сб., 509/1991 Сб. (закон 47/1992 Сб., 264/1992 Сб., 267/1994 Сб., 104/1995 Сб., 118/1995 Сб., 89/1996 Сб. і 94/1996 Сб.),
3. Закон ЧНР 102/1992 Сб., яким коректуються деякі питання, пов'язані з впровадженням закону 509/1991 Сб., яким змінюється і доповнюється Цивільний кодекс,
4. Розпорядження Державного управління № 258/1995 Сб., відповідно до яких проводиться в життя Цивільний кодекс,
5. Закон 455/1991 Сб., про мале підприємництво (закон про мале підприємництво), у редакції законів 231/1992 Сб., 591/1992 Сб., 273/1993 Сб., 303/1993 Сб., 38/1994 Сб., 42/1994 Сб., 136/1994 Сб., 200/1994 Сб., 237/1995 Сб., 286/1995 Сб., 94/1996 Сб., 95/1996 Сб., № 147/1996 Сб., № 19/1997 Сб., № 49/1997 Сб., № 61/1997 Сб., № 79/1997 Сб., № 217/1997 Сб. і № 280/1997 Сб.,
6. Закон 105/1990 Сб., про приватне підприємництво громадян, у редакції закону 219/1991 Сб., (скасований законом 455/1991 Сб., крім §12а, 12е),
7. Закон 63/1991 Сб., про захист економічної конкуренції, у редакції законів 495/1992 Сб. і 286/1993 Сб.,
8. Закон 328/1991 Сб., про конкурс і розрахунки в редакції законів 122/1993 Сб., 42/1994 Сб., 74/1994 Сб., 117/1994 Сб., 156/1994 Сб., 224/1994 Сб., 84/1995 Сб., 94/1996 Сб. (закон 238/1996 Сб. - повний текст закону) і № 151/1997 Сб.,
9. Закон 634/1992 Сб., про охорону споживача в редакції законів 217/1993 Сб., 40/1995 Сб., 104/1995 Сб. (закон 34/1996 Сб. - повний текст закону),
10. Розпорядження МС ЧР 476/1991 Сб., відповідно до яких реалізуються деякі положення закону про конкурс і розрахунки, у редакції розпоряджень 37/1992 Сб., 583/1992 Сб. і № 277/1996 Сб.,
11. Закон 199/1994 Сб., про розміщення держзамовлення, у редакції закону 148/1996 Сб. (закон 229/1996 Сб. - повний текст закону),
12. Закон № 77/1997 Сб. Про державне підприємство.

**Підготовлено українсько-чеською інформаційно-аналітичною службою.
(www.gazdagroup.com).**